

МЕДИЦИНСКИ УНИВЕРСИТЕТ – ПЛЕВЕН
ФАКУЛТЕТ „ОБЩЕСТВЕНО ЗДРАВЕ“

ПОЛИТИКИТЕ В ПОДДРЕПА НА УЯЗВИМИТЕ ГРУПИ В БЪЛГАРИЯ
В КОНТЕКСТА НА ЧЛЕНСТВОТО ѝ В ЕС

Република България развива законодателство, създаващо правни гаранции за недопускане на дискриминация и провежда последователна политика по тяхното прилагане, както и за създаване на равни възможности и социално включване на уязвимите групи в обществото, в т.ч. хората с увреждания. Защитата на правата и основните свободи на човека и утвърждаването на общоприетите стандарти в тази област са основен приоритет в политиката на Република България.

Република България спазва препоръките на Съвета на Европа, отправени към всички правителства да работят активно в областта на интегрирането на хората с увреждания, като им осигуряват заетост и все по-благоприятни условия на живот.

Законът за интеграция на хората с увреждания (ЗИХУ) създава условия за ползване на правата от хората с увреждания за самоопределяне и пълноценно участие в живота на страната и в реалностите на пазарната икономика. Гарантира се създаването на такава среда, в която хората с увреждания са възможно най-независими, като в същото време се запазват правата им на социална защита, адекватни социални услуги, интегрирано образование и обучение, подходяща работна среда, възможности за културни и спортни изяви и т.н.

ТЕЗА: Промени в обществените нагласи по отношение на хората с увреждания и разширяване на възможностите за възстановяване на техния здравен потенциал и персоналната им ресоциализация.

Според мен, основните направления, в които има нужда от действия за постигане на целите, заложи в тезата са:

1. Изключително важна предпоставка за успешното социално включване на хората със специфични потребности е промяна в **нагласите в обществото** спрямо тях. Все още те са доминирани от погрешни представи, съжаление, безразличие и негативизъм. Това обуславя необходимостта от провеждането на дългосрочни кампании за преодоляване на тези “субективни” бариери и за

промяна на стереотипите в начина, по който се представят и възприемат увреждането и самите хора с увреждания. Много важно при този подход е хората с увреждания да се представят като носители на позитивни роли, като равнопоставени граждани в едно демократично общество. Кампанията за промяна на обществените нагласи трябва да протича успоредно с решаването на всички проблеми, свързани с уврежданията.

2. Един от най-тежките проблеми за хората с увреждания – **осигуряването на достъпна среда**, все още не намира добро решение. Необходимо е да се създаде добра координация между местните власти и държавната администрация за събиране на информация по изпълнението на мерките за създаване на достъпна среда. В тази посока, особено важна е ролята на областните съвети за регионално развитие и на общинските органи. Те трябва да окажат необходимото съдействие и помощ относно:
  - Изграждане на достъпна среда в урбанизираните територии;
  - Регулиране на движението по пътищата със светлинни сигнали; поставяне на светофарни уредби на кръстовища, разположени на достъпни маршрути, за съпровождане на зелената светлина на светофарната уредба от звуков сигнал.
3. За разширяване на възможностите на хората с увреждания до **достъпен транспорт и транспортни услуги**, поетапно основаване на железопътни гари, които да се оборудват с пунктове за информация, диспечеринг и медицински грижи. Пуснати са в експлоатация по основните жп линии специализирани жп вагони с обособени места за трудноподвижни хора и техните колички и придружители. Изградени са санитарни възли за хората с увреждания в съответствие с европейски стандарти. Поетапно да се изпълнява програма за скосяване на перони, тротоари и др. за осигуряване на възможност за придвижване с инвалидна количка. Да са пуснати в експлоатация автобуси и трамваи с падащ борд, както и специализирани бусове за трудно подвижни лица.

Отчитайки факта, че за хората с увреждания има огромно значение физическата активност в терапевтичен и психологически план, Държавната

агенция за младежта и спорта е изготвила стратегия за осигуряване на достъп до спортни обекти и съоръжения в две основни направления:

- Премахване на архитектурните бариери с цел осигуряване на достъп до спортни обекти и съоръжения за хора с увреждания;
- Инициативи, подпомагащи премахването на архитектурните бариери на спортните обекти и съоръжения:

Въпреки постигнатите положителни резултати за осигуряването на достъпна среда за хората с увреждания трябва да продължат действията в тази насока, като е необходимо да се отделят средства на национално, регионално и местно ниво за адаптиране на архитектурната среда спрямо нуждите на тази категория лица.

4. Осигуряването на **комплексна рехабилитация** на хората с увреждания е задължително условие за пълноценното им включване в живота на обществото. Рехабилитацията на хората с увреждания е цялостен процес и трябва да се създават програми и структури, които да осигуряват последователното провеждане на стъпките от този процес, а именно – медицинска, професионална и социална рехабилитация.

Особено остър е проблемът с достъпа до медицинска рехабилитация. Цел на медицинската рехабилитация е да ограничи или да намали последиците от увреждането или заболяването и да възстанови или подобри физическите и/или менталните функции. Затова тя е най-съществената и неотменима част от цялостния процес на рехабилитация.

Засега медицинската рехабилитация на хората с хронични заболявания и с трайни увреждания не е достатъчно застъпена в приоритетите и в програмите на политиката по здравеопазване. НЗОК заплаща някои рехабилитационни процедури само на хора с временна нетрудоспособност. Медицинската рехабилитация на хора с хронични заболявания и с трайни увреждания не се заплаща от НЗОК. Няма клинични пътеки по медицинска рехабилитация. С изключение на частичното заплащане на санаториално лечение по линията на социално подпомагане, хората с трайни увреждания нямат достъп до медицинска рехабилитация.

5. Осигуряването с **помощните средства, приспособления и съоръжения и медицинските изделия** е първата и най-важна стъпка в рехабилитационния процес, основната цел на който е

постигане на максимална независимост на хората с увреждания и интеграцията им в обществото:

- ▶ Разработване на програми, центрове за ресоциализация на хората с увреждания;
- ▶ Разработване на специализирани пакети здравни услуги, съобразно патологията, тоест включване на различни специализирани услуги, като психологически, социални, санаториално лечение.
- ▶ Програми с цел редуциране на дистанцията между здрави хора в ранна детска възраст и хора с увреждания, чрез възможности за взаимопомощ.

Реализирането на тези инициативи и добри практики би довело до подобряване на благополучието на хората с увреждания и повишаване качеството им на живот.

Изготвил тезата: Тони Николов